

POSTANOWIENIE

Dnia 22 kwietnia 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Kwaśniewski (przewodniczący)

SSN Dariusz Dończyk

SSN Bogumiła Ustjanicz (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa J. C.

przeciwko Powszechnemu Zakładowi Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej

z siedzibą w W. Centrum Likwidacji Szkód Osobowych w Ł.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 22 kwietnia 2010 r.,

zażalenia strony pozwanej

na postanowienie o kosztach zawarte w wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 9 grudnia 2009 r., sygn. akt I ACa (...),

uchyla zaskarżone postanowienie objęte punktem 2 wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 9 grudnia 2009 r. i sprawę w tym zakresie przekazuje temu Sądowi do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania zażaleniowego.

Uzasadnienie

Zaskarżonym postanowieniem, zawartym w punkcie drugim wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 9 grudnia 2009 r., nie obciążono powoda obowiązkiem zwrotu stronie pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego. Oddalając apelację powoda od

wyroku Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 13 lipca 2009 r., którym oddalone zostało powództwo o zapłatę odszkodowania w wysokości 200.000 zł Sąd Apelacyjny stwierdził, że wykazana przy wniesieniu pozwu sytuacja finansowa powoda przemawia za zastosowaniem art. 102 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c.

Pozwana w zażaleniu zarzuciła zaskarżonemu postanowieniu naruszenie art. 102 k.p.c. przez przyjęcie, że zachodzi szczególny przypadek uzasadniający nieobciążenie strony przegrywającej proces kosztami, art. 98 k.p.c. przez niezastosowanie i niezasądzenie zwrotu kosztów procesu oraz art. 361 w związku z art. 328 § 2 k.p.c. przez niewyjaśnienie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia. Domagała się uchylenia postanowienia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania oraz zasądzenia zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Decydujące znaczenie na rozstrzygnięcie o kosztach procesu ma wynik sprawy, który stosownie do art. 98 § 1 k.p.c., nakazuje zwrot kosztów procesu przez przegrywającą stronę wygrywającemu przeciwnikowi. Od tej podstawowej zasady w art. 102 k.p.c. przewidziany został wyjątek, zezwalający sądowi na nieobciążanie przegrywającej strony obowiązkiem zwrotu kosztów procesu w całości lub częściowo, jeśli występują szczególnie uzasadnione wypadki. Z uwagi na to zastosowanie zasady słuszności nie podlega wykładni rozszerzającej, a rzeczą sądu jest skonkretyzowanie tego wypadku, w następstwie rozważenia wszystkich okoliczności sprawy, w sposób zezwalający na dokonanie kontroli. Podstawą oceny zasadności odstąpienia od zasady ponoszenia kosztów procesu są zarówno fakty związane z przebiegiem procesu, jak i leżące poza nim, dotyczące stanu majątkowego i sytuacji życiowej strony. Należy jednak mieć na uwadze, że art. 108 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych wskazuje, że zwolnienie strony od kosztów sądowych nie zwalnia jej od obowiązku zwrotu kosztów procesu. Przemawia to za przyjęciem, że i w tym względzie powinny zaistnieć szczególne okoliczności powiązane z przedmiotem sporu.

Oparcie rozstrzygnięcia jedynie na dokumentach złożonych przez powoda celem uzyskania zwolnienia od kosztów sądowych na etapie wnoszenia pozwu, bez uwzględnienia okoliczności ujawnionych w toku postępowania rozpoznawczego, w tym prowadzenia działalności gospodarczej oraz posiadanych składników majątkowych, zasadnie zakwestionowane zostało przez pozwaną, jako odbiegające od powyższych wymagań. Uzasadnienie wyroku nie spełnia wymogów przewidzianych art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c, nakładających obowiązek zawarcia motywów odnoszących

się do wszystkich rozstrzygnięć, w sposób zezwalający na dokonanie kontroli prawidłowości zastosowania prawa.

Zarzut naruszenia art. 361 k.p.c. był niezasadny z uwagi na to, że zaskarżone postanowienie objęte jest wyrokiem i odnoszą się do niego wymogi dotyczące uzasadnienia całego orzeczenia, a zatem powołany przepis nie znajduje zastosowania w rozpoznawanej sprawie.

Z powyższych względów zaskarżone postanowienie należało uchylić i sprawę w tym zakresie przekazać Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania w oparciu o art. 394¹ § 3 w związku z art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. Na podstawie art. 394¹ § 3 w związku z art. 398²¹, art. 391 § 1 i art. 108 § 2 k.p.c. orzeczenie o kosztach postępowania zażaleniowego pozostawiono końcowemu rozstrzygnięciu.